

UDENRIGSMINISTERIET

Talepunkt til brug for minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik ved besvarelse af URU alm. del samrådsspørgsmål D den 7. november 2023.

Tak for ordet.

Lørdag den 7. oktober blev Israel ramt af et bestialsk terrorangreb fra Hamas, og Israel har som reaktion indledt omfattende luftangreb og senest også landoperationer i Gaza med det formål at bekæmpe Hamas.

Regeringen har udtrykt sin klare fordømmelse af Hamas' terrorangreb og støtter Israels ret til at forsvare sig – selvfølgelig inden for rammerne af folkeretten, herunder den humanitære folkeret.

De seneste tabstal i konflikten lyder p.t. på over 1.400 dræbte og over 5.000 sårede israelere. I Gaza over 10.000 dræbte, heraf over 4.000 børn og over 25.000 sårede.

Den humanitære situation i Gaza er katastrofal og forværres dag for dag. FN melder om 1,5 mio. internt fordrevne, og samtidig er der akut mangel på stort set alt: vand, mad, medicin, elektricitet og brændstof. Det er en dybt tragisk situation.

Mens det er positivt, at det nu er lykkedes at få mere nødhjælp ind i Gaza, er den humanitære adgang desværre fortsat stærkt begrænset og behovene akutte. Det er derfor også vigtigt for mig indledningsvist at slå fast, at den danske humanitære bistand ikke er berørt af pausen, ligesom støtten gennem danske civilsamfundsorganisationer fortsætter ufortrødent.

Lad mig nu gå videre til besvarelsen af samrådsspørgsmålene. Dels vedrørende den igangsatte gennemgang af udviklingssamarbejdet. Dels vedrørende den humanitære bistand. Og endelig vedrørende menneskerettighederne.

-oOo-

Først om gennemgangen af udviklingsbistanden.

I lyset af Hamas' brutale angreb den 7. oktober besluttede regeringen den 10. oktober at sætte de planlagte udbetalinger af den danske bilaterale udviklingsstøtte til Palæstina på pause. Det gjorde vi fordi, der ikke må herske nogen tvivl om, at danske midler til Palæstina anvendes i overensstemmelse med formålet. Vi bruger nu pausen til at gennemgå bistanden med henblik på at sikre, at ingen individer, organisationer eller enheder på EU's og FN's terrorlister direkte eller indirekte får gavn af dansk støtte.

Konkret gennemgås de 72 mio. kr., som mangler at blive udbetalt i 2023 under det bilaterale landeprogram.

Gennemgangen vil tage den nødvendige tid, men med ambitionen om at blive afsluttet hurtigst muligt. Det er i alles interesse. Og vi er allerede i fuld gang.

Bla. EU og Sverige er i gang med lignende øvelser, og vores gennemgang sker i tæt dialog med dem. EU forventes at afslutte sin gennemgang i midten af november og Sverige i starten af december. Vi har ingen ambition om at blive færdige senere end det.

Da EU i oktober traf beslutning om at gennemføre sin gennemgang, havde man ingen umiddelbart forestående planlagte udbetalinger. EU stod dermed i en anden situation end Danmark. Det er samtidig min forståelse, at EU forventer at kunne afslutte sin gennemgang inden sine næste planlagte udbetalinger.

Pausen for det danske bistandsprogram omfatter, som nævnt, de midler som endnu ikke er udbetalt i 2023. Da det danske engagement, som nu gennemgås, omfatter støtte til hele Palæstina – Gaza og Vestbredden inklusiv Østjerusalem – gælder det dermed også projekter, som ikke kun implementeres i Gaza. Udviklingsbistanden til Palæstina registreres og rapporteres således samlet.

Jeg vil samtidig gerne understrege en lidt mere generel pointe i relation til bistandsgennemgangen. Nemlig at vi fra regeringens side naturligvis er helt opmærksomme på balancerne, herunder vigtigheden af at skelne mellem palæstinenserne og Hamas. Vi har ingen interesse i at trække tæppet væk under palæstinenserne, men vi er nødt til at sikre, at danske midler ikke bidrager til hverken direkte eller indirekte at støtte terror. Det har vi naturligvis allerede gode retningslinjer for i forvaltningen, men nu giver vi altså det hele en grundig gennemgang. Det mener jeg, er det rigtige at gøre i den her situation.

-oOo-

Nu til spørgsmålene om humanitær støtte.

Regeringen annoncerede som bekendt den 17. oktober et ekstraordinært bidrag på 50 mio. kr. i akut humanitær nødhjælp, som skal komme civilbefolkningen i Palæstina til gode. Det gjorde vi i lyset af den katastrofale humanitære situation i Gaza.

Det ekstra humanitære bidrag kommer i tillæg til de 115,6 mio. kr., som vi allerede har givet i humanitær bistand til Palæstina i år. Regeringen ser løbende på behovet for nye humanitære bidrag. Og vi er villige til at yde mere. Jeg forventer i øvrigt at deltage i den internationale humanitære konference i Paris på torsdag.

Den humanitære adgang til Gaza er som omtalt meget begrænset. Det er godt, at det siden 21. oktober er lykkedes at få lastbiler med nødhjælp ind i Gaza gennem grænseovergangen ved Rafah i Egypten. Men det er fortsat langt fra nok. Der er behov for hjælp i meget større skala. Derfor er jeg også glad for, at EU senest har tredoblet sin humanitære bistand til over 75 mio. euro, ligesom EU har oprettet en humanitær luftbro for at få nødhjælp ind i Gaza via Egypten.

Derudover er det selvfølgelig helt afgørende at sikre hurtig og uhindret humanitær adgang ind i Gaza. EU har ved flere lejligheder påpeget dette behov. Det var også var blandt konklusionerne fra det seneste møde mellem stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd, hvor der blev opfordret til etableringen af humanitære korridorer og pauser.

-oOo-

Som det tredje element er det væsentligt for mig at understrege, at regeringen bakker fuldt op om folkeretten og den humanitære folkeret. Arbejdet for at fremme den internationale regelbaserede orden, herunder beskyttelse af menneskerettighederne, er fast forankret i dansk udenrigspolitik.

Derfor har det danske udviklingsprogram bl.a. også et stort fokus på netop menneskerettigheder i Palæstina.

Gennem den bilaterale udviklingsbistand finansieres eksempelvis civilsamfundsorganisationer, som arbejder for at fremme menneskerettighederne i Palæstina og dokumentere krænkelser begået på begge sider. Det gælder bl.a. i forhold til kvinders rettigheder, torturbekæmpelse og bevægelsesfrihed i Palæstina.

Som tidligere nævnt dækker det danske engagement hele Palæstina. Derfor er alle relevante parter, som agerer i disse områder, i fokus for arbejdet med menneskerettigheder. Krænkelser af menneskerettighederne dokumenteres løbende, uanset om det er Hamas, Israel eller det Palæstinensiske Selvstyre, som måtte begå disse.

Derudover har FN, særligt gennem FN's Menneskerettighedsråd, etableret en række mekanismer, som har til formål at monitorere udviklingen i Israel og Palæstina. Danmark engagerer sig gennem EU løbende med disse mekanismer, ligesom vi jævnligt tager menneskerettighedssituationen op, bl.a. i regi af Menneskerettighedsrådet.

-oOo-

Afslutningsvist er det vigtigt for mig at understrege, at det fortsat er regeringens holdning, at en fredelig løsning på konflikten mellem Israel og Palæstina skal findes gennem realiseringen af en to-statsløsning. Det er og bliver det overordnede formål med bistandsprogrammet at understøtte denne proces og samtidig bidrage til at forbedre levevilkårene for palæstinenserne. Vores gennemgang af bistanden ændrer ikke ved dette formål.